

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym

Przewodniczący: SSO Sławomira Hańczewska

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Szulc

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2017 roku w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. C. i M. P.**

przeciwko **1. Powiatowi (...) reprezentowanemu przez Starostę Powiatu**

(...)

2. J. C.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego Powiatu (...) in solidum na rzecz powódek M. C. i M. P. kwotę 65.528 zł (słownie: sześćdziesiąt pięć tysięcy pięćset dwadzieścia osiem złotych).

II. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.

III. Oddala powództwo w stosunku do pozwanego J. C..

IV. Kosztami postępowania obciąża strony stosunkowo w ten sposób, że pozwanego Powiat (...) obciąża w 65%, a powódki w 35%.

V. Zasądza od pozwanego Powiatu (...) in solidum na rzecz powódek M. C. i M. P. kwotę 5.117,44 zł (słownie: pięć tysięcy sto siedemnaście złotych czterdzieści cztery grosze) tytułem kosztów postępowania.

VI. Zasądza od pozwanego Powiatu (...) na rzecz pozwanego J. C. kwotę 3.617 (słownie: trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

VII. Nakazuje ściągnąć od powódek na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) kwotę 1.129,55 zł (słownie: tysiąc sto dwadzieścia dziewięć złotych pięćdziesiąt pięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

VIII. Nakazuje ściągnąć od pozwanego Powiatu (...) na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) kwotę 2.192,66 zł (słownie: dwa tysiące sto dziewięćdziesiąt dwa złote sześćdziesiąt sześć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Sławomira Hańczewska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do tut. Sądu w dniu 11 września 2015 r. powódki M. C. i M. P. wystąpiły przeciwko Powiatowi (...) reprezentowanemu przez Starostę Powiatu (...) z powództwem, w którym domagały się zasądzenia na ich rzecz

od pozwanego in solidum kwoty 100.000 zł tytułem odszkodowania oraz zasądzenie kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powództwa podnosiły, iż dochodzona przez nich kwota stanowi odszkodowanie za szkodę, jaką poniosły w wyniku wycięcia drzew na stanowiącej ich własność nieruchomości stanowiącej lasy i grunty leśne położonej w miejscowości T. gm. M. o łącznej powierzchni 8,27 ha, na podstawie decyzji Starosty (...) z dnia 1 grudnia 2004 r. zezwalającej J. C. na legalność pozyskiwania drewna (poprzez zręb zupełny) na działce nr (...) oddz.(...) oraz (...) o powierzchni 1,92 ha. W wyniku postępowania administracyjnego Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P. (SKO), stwierdziło nieważność powyższej decyzji. Na wartość dochodzonego odszkodowania składa się kwota 100.000 zł stanowiąca wartość wyciętego drzewostanu, która to wynika z dokumentacji świadectw pozyskania drewna. W ocenie powódek konsekwencją wyrębu części lasu jest także drastyczny spadek wartości działki stanowiącej własność powódek (k. 2-4).

Pozwany Powiat (...) reprezentowany przez Starostę (...) wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódek na jego rzecz kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego. Pozwany wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego J. C.. Podniósł, że pomiędzy wadliwą decyzją z dnia 1 grudnia 2004 r. Starostwa Powiatowego w N., a dochodzoną szkodą nie istnieje normalny związek przyczynowy, albowiem pozwany nie wyrządził szkody powódkom poprzez wydanie ww. decyzji zezwalającej J. i A. C. na niezgodne z uproszczonym planem urządzania lasów pozyskanie drewna na działce nr (...) położonej w obrębie miejscowości T. gm. M.. Szkodę tę wyrządził natomiast J. C. dokonując zrębu zupełnego drzewostanu na nieruchomości powódek i pozyskując dla siebie drewno. Nadto zdaniem pozwanego nie zachodzi normalny związek przyczynowy pomiędzy nieważną decyzją z dnia 1 grudnia 2004 r. a powstaniem szkody, także z tej przyczyny, że J. C. nie był adresatem decyzji. Pozwany nadmienił, że po stwierdzeniu przez SKO w P. w dniu 1 sierpnia 2011 r. nieważności decyzji Starostwa, J. C. darował na rzecz brata T. C. (poprzednika prawnego powódek) swój udział w wysokości 1/2 nieruchomości w miejscowości T. na działce nr (...) o powierzchni 8.72 ha, a więc tej na której dokonano zrębu. Wskutek tego doszło do naprawienia szkody. (k. 47-49).

W pismach z dnia 25 listopada 2015 r. i 5 stycznia 2016 r., powódki podtrzymały żądanie pozwu, wskazując, że skoro wnioski o wydanie decyzji pochodził wyłącznie od J. C., Starostwo powinno było, przed wydaniem decyzji z dnia 1 grudnia 2004 r., zażądać od niego zgody pozostałych współwłaścicieli na pozyskanie drewna z lasu. Wobec tego wbrew twierdzeniom pozwanego Powiatu (...) między decyzją Starostwa z dnia 1 grudnia 2004 r., a doznaniem przez powódki szkody występuje normalny związek przyczynowy, co przesądza o odpowiedzialności pozwanego. Gdyby bowiem Starostwo nie wydało decyzji z powodu braku zgody pozostałych współwłaścicieli na pozyskanie drewna z lasu, to nie powstałaby szkoda majątkowa powódek, gdyż drzewa stanowiące ich współwłasność nie zostałyby wycięte. Zatem szkoda po stronie powódek polega na utracie drewna wyciętego na podstawie decyzji Starostwa. Powódki wskazały na nie uwzględnienie zarzutu przedawnienia, podnosząc, iż dopiero od wydania wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 marca 2014 r., który stwierdził ostateczność i niezaskarżalność decyzji, należy liczyć bieg terminu przedawnienia. Powódki odnosząc się do zarzutu przedawnienia wskazały, że ewentualnie zarzut ten należało rozważyć, na tle całokształtu okoliczności sprawy, który pozwala na przyjęcie normy z art. 5 k.c. tj. nadużycia prawa podmiotowego przez stronę pozwaną (k. 60-61,82-85)

W pismach z dnia 1 grudnia 2015 r. i 13 marca 2017 r., pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Wskazał, że od daty wydania przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P. decyzji z dnia 10 sierpnia 2011 r. stwierdzającej nieważność zaskarżonej decyzji, rozpoczął bieg trzyletni okres przedawnienia określony w art. 442¹ §1 k.c. i upłynął w dniu 1 sierpnia 2014 r., a najpóźniej w dniu 18 sierpnia 2014 r., licząc bieg terminu przedawnienia od daty upływu terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy tj. 18 sierpnia 2011 r. Pozwany wskazał, że nawet gdyby termin ten przesunąć do daty wydania decyzji samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 27 października 2011 r. umarzającej postępowanie z wniosku Starosty (...) o ponowne rozpatrzenie sprawy objętej decyzją z dnia 1 sierpnia 2011 r., to trzy letni termin upłynął w dniu 27 października 2014 r., zaś pozew został złożony we wrześniu 2015 r. Nadto podniósł, że wartość ewentualnej szkody powinna zostać pomniejszona o koszt dokonanych nasadzeń (k. 64-66, k. 363-364).

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2016 r. Sąd wezwał pozwanego J. C. do udziału w sprawie (k. 87).

W odpowiedzi na pozew pozwany J. C. wniósł o oddalenie powództwa, zasądzenie od pozwanego Powiatu (...) na jego rzecz kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazał, że podstawa prawna i faktyczna pozwu wskazują na odpowiedzialność pozwanego Powiatu (...), a nie pozwanego. Nadto nie można przyjąć, że szkodę wyrządził pozwany, albowiem wycinając drzewostan na nieruchomości powódek działał w dobrej wierze. Pozwany podniósł także zarzut przedawnienia (k. 131-132).

W piśmie z dnia 21 marca 2017 r. powódki podały, że do wskazanej przez biegłego wartości utraconego drzewostanu powinno się zaliczyć kwotę 12.657,64 zł z tytułu kosztów pozyskania i zrywki (k. 367).

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódki są współwłaścicielami nieruchomości położonej w miejscowości T. gm. M. o łącznej powierzchni 8,27 ha stanowiącej lasy i grunty leśne, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w N. (...), IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę oznaczoną numerem (...).

Okoliczność bezsporna, a nadto dowód z treści księgi wieczystej nr (...) (k. 31-35).

Do Starostwa Powiatowego w N. wpłynął wniosek pozwanego J. C. w sprawie o wyrażenie zgody na wcześniejsze wycięcie lasu na działce nr (...) w miejscowości T.. Wnioskodawca motywował swój wniosek trudną sytuacją materialną spowodowaną długotrwałą chorobą swoją oraz żony i koniecznością pokrywania wysokich kosztów leczenia.

Decyzją Starostwa Powiatowego w N. z dnia 1 grudnia 2004 r. po rozpatrzeniu wniosku pozwanego zezwolono na niezgodne z uproszczonym planem urządzenia lasów pozyskanie drewna (poprzez zrąb zupełny) na działce nr (...) oddz. (...) oraz (...) (powierzchnia 1,92 ha), położonej w obrębie miejscowości T., gm. M.. Ustalono termin zakończenia wyřębu do dnia 31 marca 2005 r. Wskazano, że zgodnie z odpisem Dz. O. (...) z dnia 5 października 2004 r. z księgi wieczystej T.-Wykaz nr 10 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w N. (...)IV Wydział ksiąg Wieczystych, właścicielami ww. powierzchni leśnej są na mocy ogólnej małżeńskiej wspólności majątkowej byli J. i A. C.. J. C. (właściciel działki). Dodano, że drewno pozyskane w lesie podlega o cechowaniu, a właściciel otrzymuje dokument stwierdzający legalność pozyskania drewna.

Dowody: Decyzja Starosty (...) z dnia 1 grudnia 2004 r. (k. 9-10)

J. C. zmarł w dniu 18 grudnia 1989 r., zaś A. C. zmarła w dniu 21 stycznia 1990 r.

Okoliczności bezsporne.

Na podstawie tej decyzji pozwany J. C. wyciął drzewa na działce nr (...) oddz. (...) oraz (...) (powierzchnia 1,9200 ha), położonej w obrębie miejscowości T., gm. M., które rosły na nieruchomości stanowiącej własność powódków. Wartość usuniętego o powierzchni 1.9200 ha drzewostanu wynosiła 74.800 zł. Wycięcie drzewostanów z części działki nr (...) nie spowodowało spadku wartości gruntu leśnego.

Dowód: opinia biegłego sądowego L. D. z dnia 1 lutego 2017 r. (k. 299-341), opinia uzupełniająca sądowego L. D. z dnia 12 czerwca 2017 r. (k. 382-384), świadectwa legalności pozyskania drewna (k. 167-194), polecenia przelewu (k. 441), zeznania świadka P. K. (k. 138 v), zeznania pozwanego J. C. wraz z transkrypcją zeznań (246-247, k. 431-436), zeznania powódki M. P. wraz z transkrypcją zeznań (k. 206-207, k. 348-354)

Pismem z dnia 19 października 2009 r. powódka M. P., działająca na rzecz T. C., wniosła o stwierdzenie nieważności decyzji Starosty (...) z dnia 1 grudnia 2004 r.

Decyzją z dnia 28 stycznia 2010 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P. odmówiło stwierdzenia nieważności decyzji ostatecznej Starosty (...) z dnia 1 grudnia 2004 r. Decyzją z dnia 27 kwietnia 2010 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P. utrzymało zaskarżoną decyzję. Na powyższą decyzję skargę do Sądu Administracyjnego złożył poprzednik prawny powódek T. C..

Wojewódzki Sąd Administracyjny w P. w wyroku z dnia 6 kwietnia 2011 r., sygn. akt II (...) uchylił zaskarżoną decyzję tutejszego Kolegium z dnia 27 kwietnia 2010 r. oraz poprzedzającą ją decyzję z dnia 28 stycznia 2010 r.

Decyzją z dnia 1 sierpnia 2011 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P. stwierdziło nieważność decyzji ostatecznej Starosty (...) z dnia 1 grudnia 2004 r. zezwalającej na niezgodne z uproszczonym planem urządzenia lasów drewna (poprzez zrzęb zupełny) na działce nr (...) oddz. (...) oraz (...) (powierzchnia 1,92 ha), położonej w obrębie miejscowości T., gm. M..

Decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 27 października 2011 r. umarżono postępowanie z wniosku Starosty (...) o ponowne rozpatrzenie sprawy objętej decyzją z dnia 1 sierpnia 2011 r.

W dniu 5 marca 2014 r. wydano wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 marca 2014 r.

Dowód: decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 1 sierpnia 2011 r. wraz z uzasadnieniem (k. 11-19), wyrok Sądu Administracyjnego w P. z dnia 6 kwietnia 2011 r. w sprawie o sygn. akt II (...) wraz z uzasadnieniem (k.20-30), decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 27 października 2011 r. z uzasadnieniem (k. 68-69).

Pismami z dnia 25 marca 2015 r. i 13 maja 2015 r. powódki wezwały pozwanego Powiat (...) do zapłaty kwoty 350.000 zł tytułem naprawienia szkody majątkowej wyrządzonej decyzją Starostwa Powiatowego w N. z dnia 1 grudnia 2004 r.

Dowód: pismo z dnia 25 marca 2015 r. (k. 36-38), pismo z dnia 13 maja 2015 r. (k. 39).

J. C. dokonał nasadzeń roślinności leśnej na nieruchomości powódek. Koszty niezbędne odnowienia (ponownego wprowadzenia roślinności leśnej, do których był zobowiązany właściciel lasu po dokonaniu wyrębu) wyniosły 9.272 zł. Koszty te obciążają dochód uzyskany ze sprzedaży drewna.

Dowód: opinia biegłego sądowego L. D. z dnia 1 lutego 2017 r. (k. 299-341), opinia uzupełniająca sądowego L. D. z dnia 12 czerwca 2017 r. (k. 382-384), zeznania pozwanego J. C. wraz z transkrypcją zeznań (246-247, k. 431-436).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dokumentów, a także zeznań świadka P. K. oraz zeznań powódki M. P. i pozwanego J. C.. Zeznania świadka i stron postępowania zasługują na wiarę i mogą być podstawą prawidłowych ustaleń faktycznych, albowiem są one spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają. Dokumenty złożone przez strony nie były kwestionowane przez nie, a Sąd nie dopatrywał się żadnych okoliczności podważających ich wiarygodność. Część z nich to dokumenty urzędowe (decyzje, wydruk elektronicznej księgi wieczystej), których wiarygodność nie budzi wątpliwości.

Za mało przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd uznał zeznania Z. L. (k. 138), świadek nie miała wiedzy co do powstania szkody i jej wysokości.

Sąd uznał, że sporządzona w sprawie opinia wraz z opinią uzupełniająca biegłego rzeczoznawcy majątkowego L. D. zasługują na przypisanie im pełnej mocy dowodowej, ponieważ zostały sporządzone przez osobę posiadającą fachową wiedzę i doświadczenie. Stanowią one wiarygodny dowód mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w zakresie usuniętego z pow. 1.900 ha drzewostanu z nieruchomości będącej własnością powódek oraz ustalenia wartości drzewostanu. Sąd w pełni podziela wnioski opinii wraz z opinią uzupełniająca. Biegły w opinii uzupełniającej określił także koszty niezbędne odnowienia (ponownego wprowadzenia roślinności leśnej, do których był zobowiązany właściciel lasu po dokonaniu wyrębu), wskazując, że obciążają one dochód uzyskany ze sprzedaży drewna. Nadmieniał,

że do wartości utraconego drzewostanu nie można zaliczyć kosztów pozyskania i zrywki, albowiem obciążają one dochód uzyskany ze sprzedaży drewna.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w stosunku do pozwanego Powiatu (...) jest uzasadnione co do zasady i co do części wysokości.

Powódki domagały się naprawienia szkody powstałej na skutek decyzji Starostwa Powiatowego w N. z dnia 1 grudnia 2004 r. zezwalającej pozwanemu J. C. na niezgodne z uproszczonym planem urządzenia lasów pozyskanie drewna (poprzez zrąb zupełny) na działce nr (...) oddz. (...) oraz (...) (powierzchnia 1,92 ha), położonej w obrębie miejscowości T., gm. M.. W następstwie decyzji z dnia 1 sierpnia 2011 r. Samorządowego Kolegium Odwoławczego w P., które stwierdziło nieważność decyzji Starostwa Powiatowego w N. z dnia 1 grudnia 2004 r.

Pozwany Powiat (...) domagał się oddalenia powództwa – podniósł przy tym zarzut przedawnienia i wskazał, że decyzją z dnia 1 sierpnia 2011 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P. stwierdziło nieważność decyzji Starostwa Powiatowego w N. z dnia 1 grudnia 2004 r. Skoro zatem termin przedawnienia w niniejszej sprawie wynosi 3 lata od wydania decyzji ostatecznej to strona powodowa mogła wystąpić z niniejszym pozwem do dnia 18 sierpnia 2014 r. (trzy lata od daty upływu terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy od decyzji wydanej w dniu 1 sierpnia 2011 r.). Pozwany wskazywał, że nawet gdyby termin ten przesunąć do daty wydania decyzji samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 27 października 2011 r. umarzającej postępowanie z wniosku Starosty (...) o ponowne rozpatrzenie sprawy objętej decyzją z dnia 1 sierpnia 2011 r., to trzy letni termin upłynął w dniu 27 października 2014 r. Pozew zaś został wniesiony dopiero we wrześniu września 2015 r., a zatem po upływie terminu przedawnienia.

Pozwany Powiat (...) podniósł także, iż pomiędzy wadliwą decyzją Starostwa Powiatowego w N., a dochodzoną szkodą nie istnieje normalny związek przyczynowy, albowiem pozwany Powiat nie wyrządził szkody powódkom poprzez wydanie ostatecznej decyzji z dnia 1 grudnia 2004 r. zezwalającej na niezgodne z uproszczonym planem urządzenia lasów pozyskanie drewna na działce nr (...) położonej w obrębie miejscowości T. gm. M.. Szkodę tę wyrządził bowiem pozwany J. C., który nie był adresatem decyzji, dokonując zrębu zupełnego drzewostanu na nieruchomości i pozyskując dla siebie drewno. Zatem to działania pozwanego J. C. są bezpośrednią przyczyną powstania szkody. Nadto pozwany podkreślił, że szkoda została naprawiona przez J. C. poprzez dokonanie darowizny udziału we współwłasności nieruchomości (wraz z istniejącym na niej, nie objętym decyzją z dnia 1 grudnia 2004 r. lasem), która przekracza wartość pozyskanego na skutek wyrębu drewna.

Z uwagi na powyższe Sąd odniósł się w pierwszej kolejności do podniesionego zarzutu przedawnienia, a to ze względu na okoliczność, iż w przypadku ich uwzględnienia, niecelowym byłoby zajmowanie się pozostałymi okolicznościami dotyczącymi powstania szkody, jej wysokości oraz związku przyczynowego między działaniem pozwanego powiatu (...), a tą szkodą.

W myśl art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

W niniejszej sprawie po wydaniu przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze decyzji z dnia 1 sierpnia 2011 r. stwierdzającej nieważność decyzji Starostwa Powiatowego w N. z dnia 1 grudnia 2004 r. toczyło się z inicjatywy Starosty (...) postępowanie administracyjne w trakcie którego decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 27 października 2011 r. umorzono postępowanie z wniosku Starosty (...) o ponowne rozpatrzenie sprawy objętej decyzją z dnia 1 sierpnia 2011 r. Następnie toczyło się postępowanie sądownoadministracyjne, które zakończyło się wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 marca 2014 r. Należy przy tym nadmienić, że pozwany w toku postępowania nie negował okoliczności związanych z toczeniem się postępowania sądownoadministracyjnego.

Należy mieć na uwadze, że przesłanką skutecznego dochodzenia roszczenia odszkodowawczego jest decyzja nadzorcza, ponieważ to właśnie ta decyzja otwiera w sposób prejudycjalny możliwość dochodzenia odszkodowania wobec podmiotu zobowiązanego do naprawienia szkody. Istnieje w takiej sytuacji złożony ciąg zdarzeń prawnych, na który składają się zarówno decyzje administracyjne, jak i orzeczenia nadzorcze sądu administracyjnego. Ten ciąg zamyka ostatnia decyzja nadzorcza, którą może być także wyrok sądu administracyjnego, stanowiąc jednocześnie o początku biegu terminu przedawnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2009 r. sygn. akt II CSK 247/09).

Sąd uznał, że toczące się w odniesieniu do ostatecznej decyzji postępowanie sądownoadministracyjne ma znaczenia dla określenia początkowej daty biegu terminu przedawnienia roszczeń powódek. W momencie wydania nadzorczej decyzji w postaci wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 marca 2014 r. rozstrzygnięto ostatecznie kwestie związane z możliwością wystąpienia przez powódki o odszkodowanie. Zatem wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego stanowił przesłankę do skutecznego dochodzenia roszczenia odszkodowawczego za wyrządzoną szkodę wydaną wskutek wydania bezprawnej decyzji administracyjnej. Należało bowiem uznać, że wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego zamyka złożony ciąg zdarzeń prawnych, stanowiąc jednocześnie o początku biegu terminu przedawnienia. Wobec powyższego nie można zgodzić się z twierdzeniami pozwanego Powiatu (...), że początkową datę biegu trzy letniego terminu przedawnienia wyznacza data upływu terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy od decyzji wydanej w dniu 1 sierpnia 2011 r. stwierdzającej nieważność decyzji z dnia 1 grudnia 2004 r., ani też data decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 27 października 2011 r. umarzająca postępowanie z wniosku Starosty (...) o ponowne rozpatrzenie sprawy objętej decyzją z dnia 1 sierpnia 2011 r.

Mając to na uwadze należało uznać, że decyzją nadzorczą był wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 marca 2014 r. i od tej daty należało liczyć trzyletni bieg przedawnienia. W tych okolicznościach wniesienie pozwu dnia 11 września 2015r. nie można było uznać za spóźnione, a zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego, w tym zakresie, okazał się nieskuteczny. Zatem na tej podstawie pozwany Powiat (...) nie mógł uchylić się od zaspokojenia roszczenia powódek.

Zgodnie z art. 417 § 1 kodeksu cywilnego za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. W myśl zaś art. 417¹ § 2 kodeksu cywilnego, jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

Wbrew twierdzeniom pozwanego Powiatu (...) zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że powódki wykazały wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego Powiatu, albowiem udowodniły, iż Starostwo Powiatowe w N. wydało decyzję z dnia 1 grudnia 2004 r. zezwalającą wnioskodawcy J. C. na wycięcie drzew z rażącym naruszeniem prawa, że między wydaniem tej decyzji, a wycięciem drzewostanu stanowiącego ich własność zachodzi adekwatny związek przyczynowy oraz iż wskutek wycięcia drzew poniosły one szkodę.

Bezzasadne są twierdzenia pełnomocnika pozwanego, iż Powiat (...) nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wywołaną wycięciem drzew powódek, że po stwierdzeniu przez Samorządowego Kolegium Odwoławczego w P. w dniu 1 sierpnia 2011 r. nieważności decyzji Starostwa Powiatowego w N. z dnia 1 grudnia 2004 r., J. C. darował na rzecz brata T. C. (poprzednika prawnego powódek) swój udział w wysokości 1/2 nieruchomości w miejscowości T. na działce nr (...) o powierzchni 8.72 ha, a więc tej na której dokonano zrębu, co skutkowało naprawieniem szkody. Okoliczność ta bowiem nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Nadto nie można zgodzić się z twierdzeniami, iż pozwany J. C. nie był adresatem ww. decyzji Starostwa Powiatowego. Z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy wynika, że J. C. złożył do Starostwa Powiatowego w N. wniosek w sprawie o wyrażenie zgody na wcześniejsze wycięcie lasu na działce nr (...) w miejscowości T.. Wniosek motywował trudną sytuacją materialną spowodowaną długotrwałą chorobą swoją oraz żony i koniecznością pokrywania wysokich kosztów leczenia. Wobec tego pomimo wskazania w uzasadnieniu decyzji z dnia 1 grudnia 2004 r., że zgodnie z odpisem Dz. O.. (...) z dnia 5 października 2004 r. z księgi

wieczystej T.-Wykaz nr 10 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w N. (...)IV Wydział ksiąg Wieczystych, właścicielami ww. powierzchni leśnej są na mocy ogólnej małżeńskiej wspólności majątkowej byli J. C. i A. C., to bez wątpienia pozwany J. C. był wnioskodawcą, a zarazem adresatem decyzji, na podstawie której następnie wyciął drzewa, które rosły na nieruchomości stanowiącej obecnie własność powódek. Wobec tego nie ulega wątpliwości, że to pozwany Powiat (...) ponosi odpowiedzialność wskutek wydania decyzji, która w toku postępowania administracyjnego została uznana za nieważną, albowiem to jego obciąża nienależyte ustalenie stanu faktycznego co do ustalenia właściciela nieruchomości, a także nie uzyskanie zgody na wycięcie drzewostanu od innych współwłaścicieli nieruchomości na której dokonano wycięcia drzewostanu.

Powódki wykazały także, że decyzja Starostwa Powiatowego z dnia 1 grudnia 2004 r. co do zezwolenia J. C. na wycięcie drzewostanu na nieruchomości powódek, została wydana z rażącym naruszeniem prawa. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P. przeprowadziło postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nieważności tej decyzji, zakończone rozstrzygnięciem stwierdzającym nieważność tej decyzji z uwagi na wydanie jej z rażącym naruszeniem prawa. Z art. 417¹ § 2 kodeksu cywilnego, wynika, że przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej jest stwierdzenie tej niezgodności z prawem we właściwym postępowaniu. W przypadku decyzji administracyjnych, wydanych w postępowaniu administracyjnym właściwym trybem jest postępowanie o stwierdzenie nieważności decyzji lub postępowanie o wznowienie postępowania administracyjnego (art. 156 i 145 k.p.a.). Powódki we właściwym trybie dowiodły zatem, że decyzja Starostwa Powiatowego z dnia 1 grudnia 2004 r. była niezgodna z prawem. Jak wynika z uzasadnienia decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego, wydanie kwestionowanej decyzji, nie zostało poprzedzone należyтым ustaleniem faktycznego co do ustalenia właściciela nieruchomości oraz uzyskaniem zgody na wycięcie drzewostanu od innych współwłaścicieli, co doprowadziło do uwzględnienia wniosku pozwanego J. C. o wycięcie drzew, które nie stanowiły faktycznie jego własności. Okoliczność, iż decyzja Starostwa Powiatowego z dnia 1 grudnia 2004 r. była niezgodna z prawem, nie może zatem budzić żadnych wątpliwości.

Bezzasadne są twierdzenia pełnomocnika pozwanego, iż pozwany Powiat (...) nie ponosi odpowiedzialności za szkodę doznaną przez powódki ze względu na to, że pomiędzy szkodą i zdarzeniem ją wywołującym nie zachodzi związek przyczynowo skutkowy, a odpowiedzialność za wycięcie drzewostanu powinien ponosić pozwany J. C.. Wbrew twierdzeniom pełnomocnika pozwanego między decyzją Starostwa Powiatowego, a doznaniem przez powódki szkody występuje normalny związek przyczynowy, co przesądza o odpowiedzialności pozwanego Powiatu (...). Zgodnie z art. 361 § 1 kc, zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania z którego szkoda wynikła. W przypadku szkody wywołanej decyzją administracyjną taki związek przyczynowy musi zachodzić między tą decyzją, a szkodą. Charakter związku przyczynowego między szkodą, a zdarzeniem jest przedmiotem licznych wypowiedzi w doktrynie i orzecznictwie. Zgodnie przyjmuje się, że normalny związek przyczynowy - w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. - między określonym zdarzeniem a szkodą zachodzi wówczas, gdy w danym układzie stosunków i warunków oraz w zwyczajnym biegu rzeczy, bez zaistnienia szczególnych okoliczności, szkoda jest normalnym następstwem tego rodzaju zdarzeń. Ocena, czy skutek jest normalny, powinna być oparta na całokształcie okoliczności sprawy oraz wynikać z zasad doświadczenia życiowego, zasad wiedzy naukowej i specjalnej (np.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie o sygn. I ACa 1003/13). Zgodnie uznaje się także, że relacje kauzalne bardzo często są wielocłonowe, a ich elementy mogą występować jednocześnie lub układać się w łańcuch przyczynowo-skutkowy. Uznaniu normalności następstw nie sprzeciwia się okoliczność, że chodzi o dalsze skutki określonego zdarzenia. Wszystkie ogniwa łańcucha zdarzeń podlegają ocenie w świetle kryterium normalności. Między wydaniem decyzji Starostwa Powiatowego z dnia 1 grudnia 2004 r. zezwalającej pozwanemu J. C. na wycięcie drzew rosnących na nieruchomości powódek, a szkodą majątkową jaką poniosły powódki wskutek wycięcia tych drzew występuje adekwatny związek przyczynowy. Gdyby bowiem Starostwo Powiatowe w N. nie wydało takiej decyzji, nie powstałaby szkoda w majątku powódek, gdyż drzewa stanowiące ich własność nie zostałyby wycięte. Błędna jest argumentacja pełnomocnika pozwanego, że szkoda w majątku powódek nie powstała wskutek wydania decyzji przez Starostwo, a wskutek działań pozwanego J. C., co wyłącza odpowiedzialność z art. 417¹ § 2 kodeksu cywilnego przewidującego odpowiedzialność za wydania decyzji, a nie za jej realizację. J. C. wycinając drzewa stanowiące w rzeczywistości własność powódek, działał na podstawie decyzji Starostwa i nie przekroczył zezwolenia udzielonego jej

tą decyzją. Za szkodę wyrządzoną powódkom, odpowiadałaby w przypadku gdyby w trakcie wykonywania tej decyzji, postąpiłby niezgodnie z nią i wyciąłby drzewa powódek, mimo braku zezwolenia Starostwa. Tymczasem pozwany J. C. działał w ramach zezwolenia udzielonego mu rozpatrywaną decyzją, która to decyzja błędnie przewidywała wycięcie drzewostanu, stanowiących własność powódek.

Należało uznać, że powódki udowodniły także, iż wskutek wydania przez Starostwo decyzji z dnia 1 grudnia 2004 r. zezwalającej na wycięcie drzew stanowiących ich własność, poniosły szkodę majątkową. Szkodę ta polegała na utracie drewna wyciętego na podstawie decyzji. Wartość drewna ustalono na podstawie opinii biegłego sądowego L. D., który po przeprowadzeniu oględzin i analizie cennika Nadleśnictwa T. ustalił, iż wartość wsuniętego drzewostanu wynosi 74.800 zł. Biegły sądowy określił także koszty niezbędne odnowienia (ponownego wprowadzenia roślinności leśnej po dokonaniu wyrębu), które wynoszą 9.272 zł jednocześnie podając, iż obciążają one dochód uzyskany ze sprzedaży drewna. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że nasadzeń roślinności leśnej dokonał pozwany J. C.. Wobec tego w ocenie Sądu od wartości usuniętego drzewostanu należało odjąć koszty ponownego wprowadzenia roślinności leśnej na terenie stanowiącym własność powódek, co dawało kwotę 65.528 zł. Należy nadmienić, że jak wynika z uzupełniającej opinii biegłego, wbrew twierdzeniom powódek, do wartości utraconego drzewostanu nie można zaliczyć kosztów pozyskania i zrywki, albowiem nie można dodać do niego kosztów, które obciążają dochód uzyskany ze sprzedaży drewna.

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 367 § 1 k.c. kilku wierzycieli może być uprawnionych w ten sposób, że dłużnik może spełnić całe świadczenie do rąk jednego z nich, a przez zaspokojenie któregokolwiek z wierzycieli dług wygasa względem wszystkich (solidarność wierzycieli), przy czym w świetle art. 369 k.c. zobowiązanie jest solidarne, jeżeli to wynika z ustawy lub z czynności prawnej. Zważywszy, że żaden przepis prawa, ani czynność prawna nie przewiduje solidarności wierzycieli w przypadku powódek, które są współwłaścicielkami terenu na którym doszło do bezprawnego wycięcia drzewostanu, należało przyjąć, iż są one wierzycielami in solidum.

Wobec powyższego Sąd w pkt I wyroku zasądził od pozwanego Powiatu (...) in solidum na rzecz powódek M. C. i M. P. kwotę 65.528 zł, w pozostałej części oddalając powództwo (pkt II wyroku).

Sąd oddalił powództwo w stosunku do pozwanego J. C..

J. C. wnosząc o oddalenie powództwa podniósł między innymi zarzut braku legitymacji procesowej biernej, wskazując, że roszczenia zgłoszone w pozwie może zostać skierowane wyłącznie wobec pozwanego Powiatu (...).

Legitymacja procesowa to uprawnienie do poszukiwania ochrony prawnej w konkretnej sprawie, to znaczy, że osoba lub przedsiębiorstwo może występować w roli powoda lub pozwanego. Problem legitymacji procesowej występuje w każdym postępowaniu, ale przede wszystkim odgrywa on szczególnie istotną rolę w procesie cywilnym, na którego tle to pojęcie się zrodziło i wykształciło. Rozróżniana jest legitymacja procesowa czynna i bierna. Pierwsza dotyczy strony powodowej i oznacza uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu, druga dotyczy strony pozwanej i uzasadnia występowanie w procesie w charakterze pozwanego.

Legitymacja materialna oznacza posiadanie przez dany podmiot prawa podmiotowego lub interesu prawnego mogącego podlegać ochronie na drodze sądowej. Natomiast legitymacja formalna oznacza uprawnienie do wytoczenia powództwa i popierania go w celu uzyskania ochrony praw podmiotowych własnych lub cudzych. Najczęściej legitymacja materialna i procesowa pokrywają się, ponieważ z reguły każdy podmiot może domagać się we własnym imieniu i na swoją rzecz ochrony swego prawa przed właściwym organem. W niektórych jednak przypadkach legitymacja procesowa zostaje, zwykle przejściowo, cofnięta podmiotowi, któremu służy legitymacja materialna.

Nie ulega wątpliwości, iż w niniejszym postępowaniu ogólną podstawą powództwa jest art. 417¹ § 2 kc, w myśl którego, jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Należy mieć na względzie, że szkoda w majątku powódek powstała wskutek wydania decyzji przez Starostwo Powiatowe w N., a nie w wskutek działań pozwanego J. C., na co wskazuje odpowiedzialność cyt. art.

417¹ § 2 kc przewidującego odpowiedzialność za wydanie decyzji, a nie za jej realizację. J. C. wycinając drzewa stanowiące w rzeczywistości własność powódek, działał na podstawie decyzji Starostwa i nie przekroczył zezwolenia udzielonego mu tą decyzją. Należy wskazać, że za szkodę wyrządzoną powódkom, pozwany J. C. odpowiadałaby w przypadku gdyby w trakcie wykonywania tej decyzji, postąpiłby niezgodnie z nią i wyciąłby drzewa powódek, mimo braku zezwolenia Starostwa, na co strona powodowa nie wskazywała w niniejszej sprawie. Zatem podstawa prawna i faktyczna pozwu wskazują na odpowiedzialność pozwanego Powiatu (...) w związku z powstaniem szkody, na skutek wydania bezprawnej decyzji z dnia 1 grudnia 2004r. , a nie na odpowiedzialność pozwanego.

Sąd dokonuje oceny istnienia legitymacji procesowej strony w chwili orzekania co do istoty sprawy. Brak legitymacji procesowej zarówno czynnej jak i biernej prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo.

Wobec powyższego z racji braku legitymacji procesowej biernej pozwanego Sąd w pkt III oddalił powództwo w stosunku do J. C. .

Orzekając o kosztach procesu (pkt IV wyroku) sąd miał na względzie wyrażoną w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz fakt, że powódki wygrały w 65% (65.528 zł : 100.000 zł = 65 %), co uzasadniało stosunkowe rozdzielenie kosztów, zgodnie z dyspozycją art. 100 zd. pierwsze k.p.c.

Koszty poniesione przez powódki wyniosły 9.617 zł, na co składały się następujące kwoty: 5.000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, ustalonej na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, 3.600 zł za zastępstwo procesowe - § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, a także pobrana od powódek zaliczka na wynagrodzenie biegłego w kwocie 1.000 zł.

Na koszty procesu poniesione przez pozwanego złożyła się kwota 3.600 zł tytułem wynagrodzenia zawodowego pełnomocnika, ustalona w stawce minimalnej na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa,

Ustalając, że powódkom należy się 65 % z kwoty 9.617 zł (6.347,22 zł), a pozwanemu 35 % z kwoty 3.617 zł (1.229,78 zł), zatem, po dokonaniu stosunkowego rozdzielenia kosztów zasądzono od pozwanego na rzecz powódek in solidum różnicę wynoszącą 5.117,44 zł (pkt V wyroku).

W związku z tym, że pozwany Powiat (...) wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego J. C., a powództwo w stosunku do J. C. zostało oddalone, Sąd zasądził od Powiatu (...) na rzecz J. C. 3.600 zł za zastępstwo procesowe - § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (art. 194 § 1 kpc) (pkt VI wyroku).

Zaliczka uiszczona przez powódki nie wystarczyła na pokrycie pełnego wynagrodzenia biegłego, które wyniosło 4.322,22 zł.

W pkt VII i VIII wyroku orzeczono o nieuiszczonych kosztach sądowych, które zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu winien ponieść przegrywający (art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c. i art. 100 k.p.c.), a zatem powódki w około 65 % i pozwany w około 35 %. Koszty te stanowi brakująca część wydatków na opinię biegłego (3.322,22 zł), wobec czego nakazano pobrać ją częściowo od powódek (1.129,55 zł) – pkt VII wyroku, a częściowo od pozwanego (2.192,66 zł) – pkt VIII wyroku, w obu przypadkach na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu, który jest wierzycielem z tytułu wskazanych kosztów.

SSO Sławomira Hańczewska